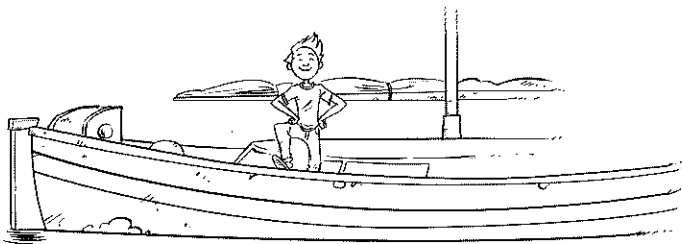

1 Onderstreep het voltooid deelwoord en omcirkel het bijvoeglijk naamwoord.

- 1 Michiel heeft dagen op de boot gewacht.
- 2 En nu ligt de verwachte boot in de haven.
- 3 Ze hebben een goede ligplaats gevonden.
- 4 Michiels ouders hebben actie gevoerd.
- 5 De gevoerde actie was een succes.
- 6 De hoge prijzen voor laden en lossen zijn gedaald.

Dit ga je leren

Je leert dat je een voltooid deelwoord als bijvoeglijk naamwoord kunt gebruiken.

Dit moet je weten

- Als je een voltooid deelwoord als bijvoeglijk naamwoord gebruikt, komt er vaak een -e achter.

De auto's waren volledig uitgebrand.

De uitgebrande auto's.

- Een voltooid deelwoord dat eindigt op -en krijgt geen extra -e.

De wedstrijd werd verloren.

De verloren wedstrijd.

2 Maak van het **voltooid deelwoord** een bijvoeglijk naamwoord.

- 1 Michiel is op een binnenvaartschip **geboren**.
Zijn vader is een geboren schipper.
- 2 Met hun schip wordt over de rivieren **gevaren**.
De _____ mijlen houdt zijn moeder nauwkeurig bij.
- 3 Toen Michiel zes jaar was, is hij op een schippersinternaat **geplaatst**.
Alle daar _____ kinderen zijn schipperskinderen.
- 4 In het begin heeft hij zijn verdriet met anderen **gedeeld**.
Door dat _____ verdriet zijn ze nu goede vrienden.
- 5 De vakanties worden aan boord **doorgebracht**.
Michiel hield erg van die op het schip _____ vakanties.

3 Maak van het werkwoord een voltooid deelwoord en van het voltooid deelwoord een bijvoeglijk naamwoord.

	voltooid deelwoord	bijvoeglijk naamwoord	
1 ophalen	<u>opgehaald</u>	de <u>opgehaalde</u>	lading
2 storten	_____	het _____	zand
3 bezoeken	_____	de _____	havensteden
4 uitladen	_____	de _____	vracht
5 verven	_____	de _____	boot

- ★ 1 In welke zin staan alle leestekens goed?
Onderstreep die zin.

- 1 a 'We gaan demonstreren,' zegt Fatima tegen Roos.
b We gaan demonstreren,' zegt Fatima tegen Roos.
- 2 a 'Roos vraagt: Moeten we wat meenemen?'
b Roos vraagt: 'Moeten we wat meenemen?'
- 3 a 'De spandoeken natuurlijk,' zegt Fatima.
b 'De spandoeken natuurlijk, zegt Fatima.'
- 4 a 'Roos zegt:' We vragen de jongens ook.
b Roos zegt: 'We vragen de jongens ook.'
- 5 a 'Goed idee!' roept Fatima en huppelt weg.
b Goed idee!' roept Fatima en huppelt weg.

- ★ 2 Onderstreep wat letterlijk wordt gezegd.
Zet dan de juiste leestekens in de zinnen.

- 1 'Hallo Roos,' zegt Fatima.
- 2 Het is wel erg druk, zegt Roos.
- 3 Fatima vraagt: Zijn de jongens ook gekomen?
- 4 Daar staan ze, wijst Roos.
- 5 'Roos,' zegt Fatima verbaasd, 'staat de meester daar nu ook?'
- 6 De meester wil ook dat het speelveldje blijft! roept Roos.
- 7 Laten we hopen, zegt Fatima, dat het helpt.
- 8 Ik weet het wel zeker, zegt Fatima zelfverzekerd.

Dit ga je leren

Je leert leestekens plaatsen in zinnen met **directe rede**.

Dit moet je weten

In de **directe rede** staat wat letterlijk gezegd wordt tussen aanhalingstekens.

- 'Daarom kom ik met een voorstel,' zei Lubna.
- Lubna zei: 'Daarom kom ik met een voorstel.'

Als dat wat letterlijk wordt gezegd, wordt onderbroken, staan de verschillende stukjes tussen aanhalingstekens.

- Als de komma bij de letterlijke tekst hoort, schrijf je de komma voor het aanhalingsteken.
  - 'Ja maar,' zei ze, 'daarom kom ik met een voorstel.'
- Als de komma niet bij de letterlijke tekst hoort, schrijf je de komma na het aanhalingsteken.
  - 'Daarom,' zei Lubna, 'kom ik met een voorstel.'

★ 1 Is het onderstreepte zinsdeel het gezegde, het onderwerp of een bepaling?
Kruis het goede antwoord aan.

- 1 De minister van Buitenlandse Zaken is deze week op vakantie.
  - het gezegde
  - het onderwerp
  - een bepaling
- 2 De minister-president heeft vandaag een vrije dag genomen.
  - het gezegde
  - het onderwerp
  - een bepaling
- 3 Op de stoel van de voorzitter zit nu de staatssecretaris.
  - het gezegde
  - het onderwerp
  - een bepaling
- 4 De minister van Onderwijs heeft taart meegenomen.
  - het gezegde
  - het onderwerp
  - een bepaling
- 5 In het gebouw van de Tweede Kamer staat een nieuw standbeeld.
  - het gezegde
  - het onderwerp
  - een bepaling
- 6 Vandaag wordt de nieuwe wet aangenomen door de Eerste Kamer.
  - het gezegde
  - het onderwerp
  - een bepaling

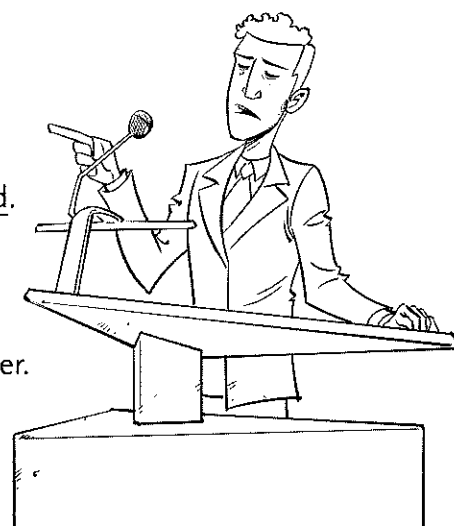
Dit ga je leren

Je leert hoe je het **onderwerp**, het **gezegde** en **bepalingen van plaats** en **tijd** in een zin kunt vinden.

Dit moet je weten

- Het gezegde zijn alle werkwoorden in een zin die bij het onderwerp horen.
- Het **onderwerp** vind je door te vragen: wie (of wat) + gezegde?
- **Bepalingen van plaats en tijd** zijn zinsdelen die een antwoord geven op de vragen: waar en wanneer?

Gisteren heeft **de minister in het parlement** de nieuwe wet getekend.

★ 2 Lees de zin. Onderstreep het gezegde, kleur het onderwerp en omcirkel de bepaling(en).

- 1 De klas heeft gisteren een brief geschreven.
- 2 De juf heeft de brief zojuist gepost.
- 3 De brief zal morgen aankomen.
- 4 De kinderen willen volgende week langsgaan.
- 5 Ze gaan naar het Binnenhof.
- 6 Ze willen de minister bezoeken in zijn werkkamer.
- 7 In het gebouw gelden strenge regels.
- 8 Bij de ingang word je goed gecontroleerd.
- 9 Volgende week verwachten ze een antwoord.

- ★ 1 Onderstreep de contaminatie.
Kies uit het schema.

opbellen + telefoneren
over + opnieuw
nakijken + checken
nakijken + corrigeren
weghalen + opruimen
uitzoeken + sorteren

Dit ga je leren

Je leert **contaminaties** herkennen.

Dit moet je weten

Een **contaminatie** is een onjuist woord dat is gevormd door twee woorden (of delen daarvan) met ongeveer dezelfde betekenis.

optelefoneren: opbellen + telefoneren

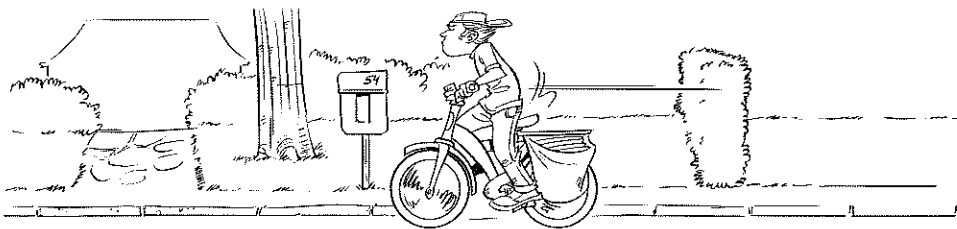
overnieuw: overdoen + opnieuw

- 1 De meester wil mijn toets nog een keer nachecken.
- 2 Maar hij moet eerst de rommel op zijn bureau wegruimen.
- 3 Daarvoor moet hij veel papieren uitsorteren en weggooien.
- 4 Pas dan kan hij mijn toets gaan nacorrigeren, zegt hij.
- 5 Ik zal hem binnenkort wel optelefoneren.
- 6 Misschien moet ik de toets wel overnieuw doen.

- ★ 2 Onderstreep de contaminatie. Schrijf op uit welke twee woorden de contaminatie is ontstaan. Eén woord staat er al.

Kies uit: uitverkoren rondgebracht weghalen afgedrukt aangekomen begrijpelijk

- 1 Ik zal de tekst op het bord wegwissen. weghalen + wissen
- 2 De tekst moet natuurlijk wel begrijpbaar blijven. _____ + vatbaar
- 3 De voorzitter is vandaag uitverkozen. _____ + verkozen
- 4 Hij is gisteren bij ons aanbeland. _____ + beland
- 5 De folders werden rondverspreid door het dorp. _____ + verspreid
- 6 Ik heb die mail al afgeprint. _____ + geprint

- 3 Uit welke twee woorden bestaat de contaminatie? Trek twee lijnen.

ontreinigen •	• circuleren
rondcirculeren •	• reinigen
uitberekenen •	• ontsmetten
opnoteren •	• uitrekenen
terechtbelanden •	• belanden
	• berekenen
	• rondgaan
	• opschrijven
	• noteren
	• terechtkomen